Zaaknummer: 0098219073
Documentnummer: 0098599497

gemeente Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	
Portefeuillehouder	Roelof Theun Hoen
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Aantal bijlagen	1
Begrotingswijziging	
Stukken ter inzage	

ONDERWERP

Oplossingsrichtingen afsluiting centrum Wolvega

REDEN VOORSTEL

- ☒ Kaderstellen
- ☐ Controleren
- ☐ Budget autoriseren
- ☐ Consulteren
- ☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

a. Kennis te nemen van drie voorgestelde oplossingsrichtingen ter afsluiting van het centrum van Wolvega in het kader van herinrichting van de winkelstraat.
b. In te stemmen met het advies om het voorstel met oplossingsrichting 3, het plaatsen van ANPR camera's, nader uit te werken in het aan te besteden uitvoeringsontwerp en bestek.
c. In te stemmen met enkele aanpassingen in de verkeerscirculatie rondom de Hoofdstraat Oost en de Van Harenstraat.

BIJLAGEN (worden meegezonden)

Geen.

Aan de gemeenteraad

INLEIDING
De gemeente Weststellingwerf werkt aan een compact en aantrekkelijk winkelcentrum in Wolvega. Een grootschalige herinrichting van de Hoofdstraat Oost, de Van Harenstraat en de gebiedsontwikkeling van het Pastorieplein en het Acht-Pilarenplein staan daarin centraal.

De centrumvisie zet in op een aantrekkelijk centrumgebied voor iedereen. Het centrum wordt beter bereikbaar en toegankelijk voor voetgangers en fietsers, ook als ze minder mobiel zijn. Daarnaast blijft een goede toegang voor verkeer uitgangspunt, maar wel vanuit het principe 'auto te gast'. Zo ontstaat er meer balans en evenwicht tussen de verschillende verkeersgebruikers. Een aanpassing van de routing is nodig voor een betere, veiligere en duidelijkere doorstroming van verkeer[1].

Door middel van verschillende oplossingen wordt verkeer op voorgestelde tijden geweerd. In de centrumvisie wordt de voorkeur voor zaterdagmiddag uitgesproken. Uit cijfers blijkt dat dit de belangrijkste dag van de week is om een bezoek te brengen aan het centrum.

Tijdens het tot stand komen van de centrumvisie is de wens uitgesproken om een volledig autoluw centrumgebied te creëren. Dit zorgt ervoor dat het prettiger wordt om in het centrum te winkelen. In de vorm van een pilot kan worden geëxperimenteerd met een uitbreiding van de voorgestelde afsluiting van het centrum.

Zoals vastgelegd in het geamendeerde raadsbesluit Centrumvisie Wolvega en de motie vreemd van 28 juni 2021, zullen de volgende maatregelen worden getroffen:
- De Van Harenstraat wordt dagelijks afgesloten tussen 12:00 uur en 05:00 uur*
- In de vorm van een pilot wordt de Hoofdstraat Oost gedurende twee jaar lang elke zaterdag afgesloten tussen 12:00 en 17:00 uur

*De tijden tussen 05:00 – 12:00 uur zijn de zogenaamde 'venstertijden' waarin de bevoorrading van de winkels kan plaatsvinden.

Voor de (tijdelijke) afsluiting van de Van Harenstraat en de Hoofdstraat Oost in het centrum van Wolvega zijn in dit voorstel drie oplossingsrichtingen uitgewerkt:
1. het plaatsen van mobiele, afsluitbare draaihekken
2. het plaatsen van bollardsystemen (stalen palen die vanuit het wegdek omhoog komen)
3. het plaatsen van ANPR-camera's (automatische kentekenplaatherkenning)

De uitgangspunten van de drie oplossingsrichtingen zijn hetzelfde. Namelijk het maken van een veilige en prettige omgeving voor een bezoek aan het centrum.

De exacte locaties van de te plaatsen maatregelen worden verderop in dit voorstel toegelicht.

Het toevoegen van een extra afsluiting op de Hoofdstraat Oost op zaterdagmiddag en het verruimen van de tijden voor afsluiting op de Van Harenstraat hebben effect op de bereikbaarheid van de omliggende straten. Daarom is een wijziging in verkeerscirculatie voor enkele straten noodzakelijk. Zo wordt duidelijk op welke momenten de winkelstraat wel of niet toegankelijk is voor verkeer. Hierbij wordt uitgegaan van de in de centrumvisie vastgestelde rijrichting van oost naar west door de Hoofdstraat Oost en Van Harenstraat.

[1] BRO, 12-05-2021, Centrumvisie en Uitvoeringsprogramma Wolvega

ARGUMENTEN

a. Oplossingsrichtingen

Oplossingsrichting 1. Het plaatsen van afsluitbare draaihekken

Afbeelding 1: Afsluitbaar draaihek

De eerste oplossingsrichting is het plaatsen van vier afsluitbare draaihekken. Bovenstaande afbeelding geeft een voorbeeld van een afsluitbaar draaihek. Deze oplossingsrichting heeft voor- en nadelen.

Voordelen

- Een afsluitbaar draaihek benadrukt een duidelijke, visuele en fysieke afscheiding voor het doorgaande verkeer.
- Een afsluitbaar draaihek is zeer eenvoudig in gebruik zonder een bijbehorend systeem met pasjes, druppels of andere toegangsautorisaties.

Nadelen

- Een afsluitbaar draaihek is zowel visueel als fysiek aanwezig in het straatbeeld en doet afbreuk aan de vormgeving, inrichting en het sfeerbeeld op straat.
- Na afloop van de pilot aan de Hoofdstraat Oost dient het hek verwijderd te worden (wanneer de besluitvorming hiertoe aanleiding geeft). Dit brengt extra kosten en werkzaamheden (zoals het openbreken en herstellen van de straat) met zich mee.
- Een afsluitbaar draaihek is vandalismegevoelig.
- Het beheer (openen, afsluiten, sleutelbeheer) van de afsluitbare draaihekken vraagt dagelijkse inzet van de ambtelijke organisatie, bijvoorbeeld van de buitendienst van de gemeentewerf.
- In geval van nood wordt een snelle toegang voor hulpdiensten belemmerd omdat een afsluitbaar draaihek niet zonder sleutels kan worden bediend.
- Het beheer (openen, afsluiten, sleutelbeheer) van de afsluitbare draaihekken is complex in relatie tot alle belanghebbenden in het centrum. Denk aan omwonenden, ondernemers, leveranciers, buitendienst van de gemeente en de hulpdiensten. Er moeten passende (werk)afspraken gemaakt worden over wie er wel/niet en wanneer toegang mag hebben en over de praktische uitwerking hiervan.

Oplossingsrichting 2. Het plaatsen van bollardsystemen

Afbeelding 2: Bollards uit de grond

De tweede oplossingsrichting is het plaatsen van het bollardsysteem op vijf locaties. Bovenstaande afbeelding geeft een voorbeeld van een bollardsysteem. Deze oplossingsrichting kent voor- en nadelen.

Voordelen

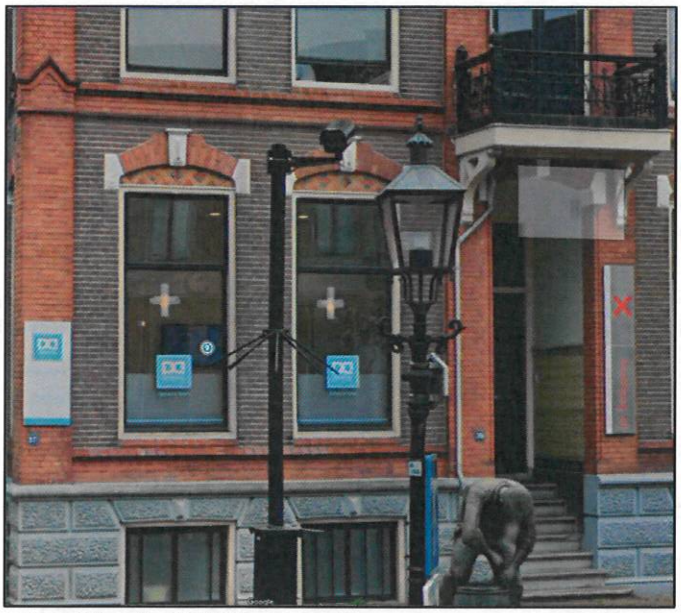
- De bollards uit de grond benadrukken een duidelijke, visuele en fysieke afscheiding voor het doorgaande verkeer.
- De bollards uit de grond zijn relatief gebruiksvriendelijk voor belanghebbenden met een tag, druppel of andere toegangsautorisatie.
- De bollards uit de grond zijn na plaatsing weinig arbeidsintensief en vereisen minimale inzet gelet op beheer en onderhoud in normale, goed werkende situaties.

Nadelen

- Aanleg en onderhoud zijn kapitaal intensief en brengen relatief hoge kosten met zich mee ten opzichte van de andere oplossingsrichtingen, zie ook de financiële paragraaf.
- De bollards uit de grond zijn zowel visueel als fysiek aanwezig in het straatbeeld en doen afbreuk aan de vormgeving, inrichting en het sfeerbeeld op straat.
- Na afloop van de pilot aan de Hoofdstraat Oost dient het bollardsysteem verwijderd te worden (wanneer de besluitvorming hiertoe aanleiding geeft). Dit brengt extra kosten en extra werkzaamheden (zoals het openbreken en herstellen van de straat) met zich mee.
- Onderhoud en beheer van bollards uit de grond wordt arbeidsintensief en kostbaar in geval van schade(s) door aanrijding, vernieling of baldadigheid. Wanneer de paal schade heeft opgelopen en krom staat, is het systeem defect en dus buiten gebruik. Daarmee is (een deel van) het centrum niet toegankelijk.
- In geval van schade, ongevallen en letsel kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld.
- In geval van nood wordt een snelle toegang voor hulpdiensten wordt belemmerd omdat bollards niet zonder tag, druppel of andere toegangsautorisatie bediend kunnen worden.
- Het beheer (openen, afsluiten, autorisaties) van het bollardsysteem is complex voor alle belanghebbenden in het centrum. Denk aan omwonenden, ondernemers, leveranciers, buitendienst van de gemeente en de hulpdiensten. Er moeten passende (werk)afspraken gemaakt worden over wie er wel/niet en wanneer toegang mag hebben en over de praktische uitwerking hiervan.
- Veel gemeenten die ervaring hebben met het bollardsysteem blijken deze inmiddels te hebben vervangen door camera's - of werken met proeven hiertoe - in verband met het toenemende aantal ongevallen en de ontstane schade.[2] Concrete voorbeelden zijn Alkmaar, Delft en Zwolle.

[2] https://www.bnnvara.nl/kassa/artikelen/enorme-schade-door-gemeentelijke-pollers-1

Oplossingsrichting 3. Het plaatsen van ANPR-camera's

Afbeelding 3: ANPR-camera's

De derde oplossingsrichting is het plaatsen van ANPR-camera's. De afkorting ANPR staat voor *Automatic Number Plate Recognition*, waarbij het gaat om kentekenherkenningscamera's en géén camera's ten behoeve van toezicht op de openbare orde & veiligheid. Handhaving doormiddel van kentekenregistratie is genoemd als mogelijke actie om de genoemde venstertijden beter te kunnen handhaven. Bovenstaande afbeelding geeft een voorbeeld van de camera's.

De werking van deze oplossingsrichting vereist enige inhoudelijke toelichting. De software van deze camera's biedt een compleet proces voor het handhaven van overtredingen voor o.a. wegen en/of gebieden met een beperkte toegang. De software wordt aangesloten op diverse ANPR-camerasystemen voor het monitoren van virtuele afsluitingen. Alle potentiële overtredingen die zijn geconstateerd worden – inclusief foto's – doorgestuurd naar een backoffice. Daar vindt een beoordeling van de registraties plaats door een bevoegde buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). De BOA controleert de gescande kentekens aan de hand van geregistreerde kentekens (ontheffingen, kentekens die wél toestemming hebben) via de zogeheten 'whitelist'. Foute constateringen worden tijdens die controle verwijderd. De registraties waarvoor de overtreding is bevestigd worden met de juiste gegevens geëxporteerd naar de transactiemodule van het CJIB[3].

Deze oplossingsrichting kent voor- en nadelen.

Voordelen

- De camera's benadrukken slechts een visuele afscheiding van het doorgaand verkeer en werpen geen fysieke barrière op. Hier tegenover staat wel een 100% controle. Hierdoor wordt er zo weinig mogelijk afbreuk gedaan aan de vormgeving, inrichting en het sfeerbeeld op straat. De (tijdelijke) afsluiting wordt zodoende virtueel.
- Het beheer (openstelling, afsluiting en controle van voertuigen) van het camerasysteem vraagt een zeer beperkte inzet van de ambtelijke organisatie.
- Onderhoud en beheer van het camerasysteem, zowel de software als de hardware, maakt een vast onderdeel uit van de overeenkomst met de leverancier.
- De camera's met kentekenregistratie zijn een goedkoper en veiliger alternatief dan het bollardsysteem uit oplossingsrichting 2.
- De leverancier van de software voor camerahandhaving is dezelfde leverancier van andere software die binnen Toezicht & Handhaving gebruikt wordt. De uitbreiding van de 'module camerahandhaving' is dus softwarematig enkel een uitbreiding op de bestaande software.
- De software wordt geleverd met rapportagemogelijkheden. Daarmee kan de specifiek en doelgericht rapportages maken. Dit ter ondersteuning van het maken van beleid, of de toetsing hiervan.

[3] Sigmax, 03-04-2024, Cityaccess Camerahandhaving

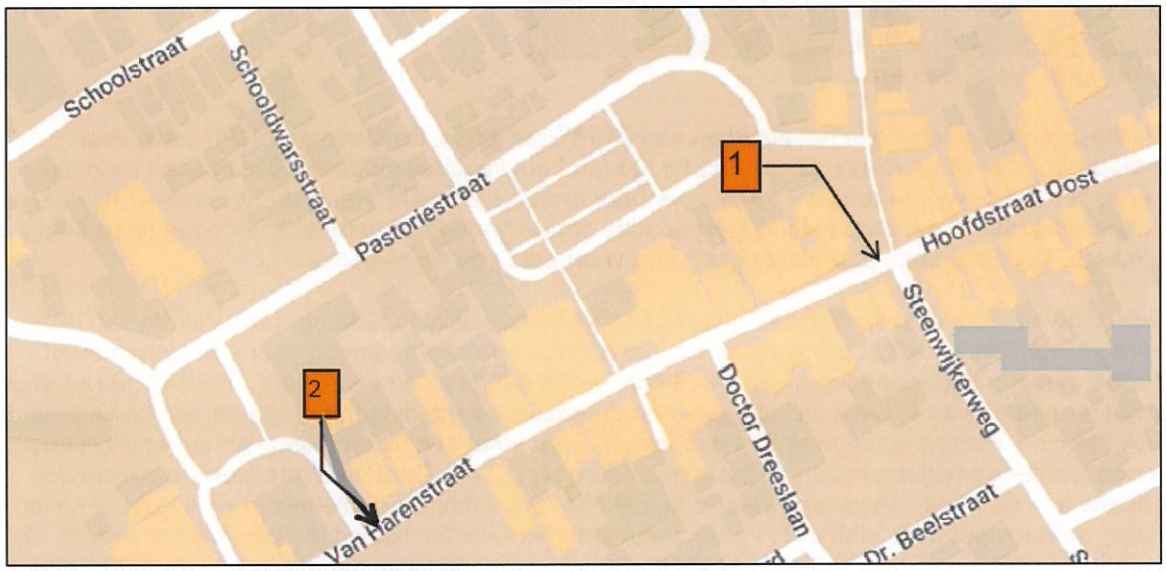
- In geval van nood hebben de hulpdiensten snel toegang omdat de oplossing geen fysieke afsluiting betreft.
- Het beheer (opening, afsluiting, toegangsautorisaties) van de virtuele afsluiting is eenvoudig in gebruik voor alle belanghebbenden in het centrum, dus zonder praktische beperkingen zoals sleutels, tags, en zo verder.

Nadelen

- De camera's bieden geen duidelijke fysieke afscheiding van het doorgaand verkeer.
- Na afloop van de pilot aan de Hoofdstraat Oost dient deze oplossing verwijderd te worden (wanneer de besluitvorming hiertoe aanleiding geeft). Dit brengt extra kosten en extra werkzaamheden met zich mee.
- De camera's kunnen vandalismegevoelig zijn, dit is deels afhankelijk van inrichting en plaatsing.
- In geval van schade(s) door aanrijding, vernieling of baldadigheid is het camerasysteem gevoelig voor storingen en schade. Daardoor is er een risico dat de camera's tijdelijk buiten gebruik zijn.
- Er is binnen de gemeente geen ontheffingenbeleid, deze moet worden opgesteld.

Locaties van de verschillende maatregelen

In onderstaande afbeeldingen worden de gewenste locaties van de oplossingsrichtingen aangegeven. Dit is bij zowel de Van Harenstraat als bij de Hoofdstraat Oost.

Afbeelding 1: Van Harenstraat, Wolvega

1: Op de kruising van de Steenwijkerweg en Hoofdstraat Oost
2: Aan het einde van de Van Harenstraat (t.h.v. Takko)

Doctor Dreeslaan

Het advies is om de Doctor Dreeslaan in zijn geheel af te sluiten en hier een keerlus aan te leggen. , Zo blijft de straat bereikbaar voor bewoners en bezoekers. Verkeer komt niet vast te zitten en kan veilig keren (zie aanpassingen verkeerscirculatie).

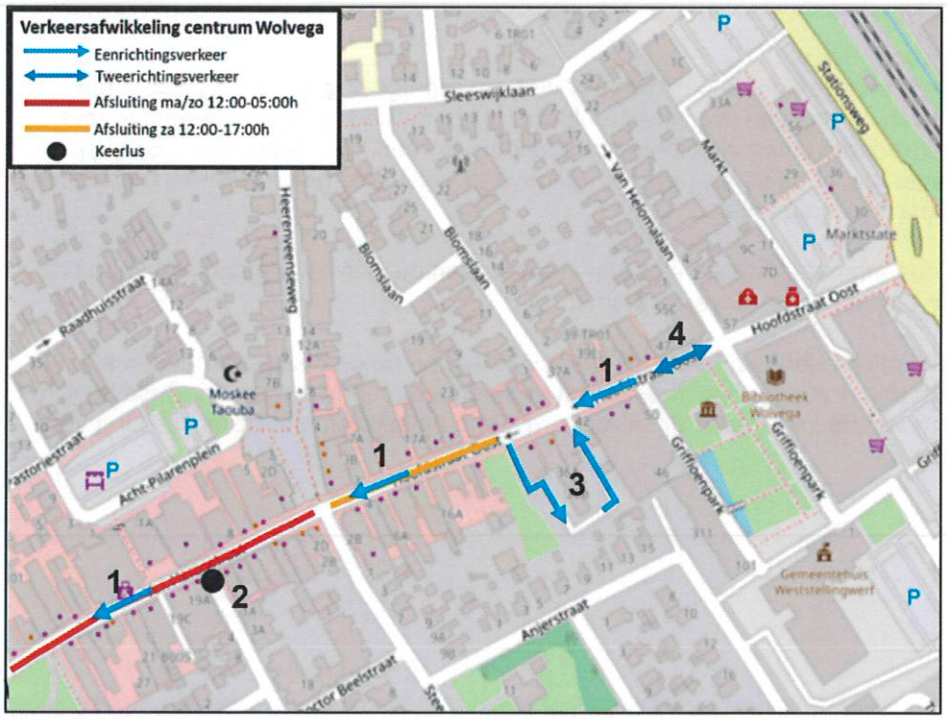
Afbeelding 2: Hoofdstraat Oost, Wolvega

1: Hoofdstraat Oost komende vanuit de richting Blomslaan naar de Van Harenstraat of Steenwijkerweg
2: Komende vanuit de richting Griffioenpark naar de Van Harenstraat of Steenwijkerweg

Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023
De voorgestelde oplossingsrichtingen worden verwerkt in het uitvoeringsplan Verkeer uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023.

b. Aanpassingen in de verkeerscirculatie

1. Eenrichtingsverkeer vanaf Griffioenpark (Modehuis Boersma) tot en met Pastoriestraat (Takko).
2. Het volledig afsluiten van de Doctor Dreeslaan ter hoogte van de aansluiting met de van Harenstraat en het aanbrengen van een keerlus, zodat voertuigen zonder moeite kunnen draaien.
3. Het instellen van een eenrichtingscircuit op het Promenadeplein
4. Het instellen van tweerichtingsverkeer op de Hoofdstraat Oost tussen het Griffioenpark en modehuis Boersma.

- De bovenstaande aanpassingen in de verkeerscirculatie zorgen er voor dat op alle momenten (wel of geen afsluiting) de omliggende straten bereikbaar blijven.
- De Blomslaan en de Steenwijkerweg worden in twee richtingen open gehouden. Hierdoor hoeft het verkeer niet verplicht door de gehele winkelstraat te rijden. Dit komt de verkeersveiligheid ten goede.
- Bewoners van de zijstraten kunnen hun woning bereiken zonder hiervoor verplicht door de winkelstraat te hoeven rijden. Het eerste deel van de Hoofdstraat Oost wordt vanwege de aanrijroute richting het Griffioenpark en de bevoorrading van de aanliggende supermarkten meer als ontsluitingsweg gebruikt. Ook de bewoners van de Van Helomalaan maken hier gebruik van.
- Het afsluiten van de Doctor Dreeslaan en het aanbrengen van een keerlus voorkomt parkeeroverlast en sluipverkeer.
- Het kernwinkelgebied begint vanaf Modehuis Boersma, hier versmalt ook het wegprofiel. Door mogelijke vastgoedontwikkelingen rond het Promenadeplein en de wijziging in de ontsluiting van het parkeerterrein is het wenselijk om tot aan Modehuis Boersma tweerichtingsverkeer in te stellen.

Nadelen
- Complex bebordingsplan (voor verdere toelichting zie 'kanttekeningen').

KANTTEKENINGEN
De reden van het niet kunnen starten met de afsluiting ter hoogte van Modehuis Boersma is het Promenadeplein. Het parkeerterrein moet bereikbaar blijven. Dit is uitgewerkt in het bebordingsplan.

Veel kanttekeningen zijn benoemd in de eerdere opsomming van voor- en nadelen per oplossingsrichting. Daarnaast zijn er een aantal algemene kanttekeningen die voor alle oplossingsrichtingen gelden, met extra aandacht voor de privacy bij oplossingsrichting 3 (ANPR-camera's).

a. Oplossingsrichtingen
Voor alle drie oplossingen geldt:
- *De gemeente heeft (nog) geen ontheffingenbeleid*

In de Van Harenstraat en de Hoofdstraat Oost is in de genoemde tijdvakken geen autoverkeer toegestaan. Voor bevoorrading in dit gebied gelden venstertijden. Gedurende de venstertijden mag iedereen het gebied in- en uitrijden. Buiten de venstertijden dient men te beschikken over een ontheffing en over sleutels i.v.m. de doorgang.

De gemeente Weststellingwerf moet hiervoor een ontheffingenbeleid opstellen.

De volgende aandachtpunten gelden specifiek voor oplossingsrichting 3: het plaatsen van ANPR-camera's:

- *Extra aandacht voor privacy*

Het kentekenregistratiesysteem voldoet aan de privacy wet- en regelgeving. Bij een systeem met kentekenherkenning is geen sprake van live videobeelden. Het betreft een digitale afbeelding met kentekeninformatie. Overtreders komen voor beperkte tijdsduur op een 'overtrederslijst'. Een kenteken is voertuig gebonden en wordt beschouwd als persoonsgegevens. Alleen de gegevens van bestuurders die in overtreding zijn geweest worden gedeeld.

Eisen rondom toegang, toegangsrechten en inloggen voldoen aan de wet- en regelgeving vanuit de AVG en worden vastgelegd in een verwerkersovereenkomst.

Er wordt binnen de gemeente gewerkt volgens het privacy beleid en de op deze overeenkomst uit te voeren DPIA. Hierin staat onder andere beschreven dat er slechts beperkte toegankelijkheid is bij het raadplegen en verwerken van de informatie. Er wordt zorgvuldig omgegaan met de verwerking van privacygevoelige informatie.

b. Aanpassingen in de verkeerscirculatie

- *Complex bebordingsplan*

Voor de opgestelde centrumvisie is een uitgebreid inventarisatieproces doorlopen. Uit deze inventarisatie is gebleken dat de huidige routing in het centrum van Wolvega onduidelijk en chaotisch is. Dit leidt tot onveilige verkeerssituaties. Er is een betere balans nodig waarin een herziening van de routing voor een betere, veiligere en duidelijke doorstroming van verkeer gewenst is.

In de centrumvisie is besloten om eenrichtingsverkeer van oost naar west in de Hoofdstraat Oost en (een deel) van de Van Harenstraat in te stellen. Verder is het uitgangspunt dat gemotoriseerd verkeer alleen de winkelstraat uit kan rijden.

Nadat de centrumvisie is vastgesteld zijn er nog verschillende keuzes gemaakt in het verder afsluiten van een deel van Hoofdstraat Oost en het uitbreiden van de afsluiting op de Van Harenstraat. Hierdoor is het niet meer mogelijk om dit principe in algemene zin toe te passen. Het gevolg is dat er weinig verandert aan de huidige verkeerscirculatie.

Door het instellen van een eenrichtingsverbinding in combinatie met twee verschillende afsluitingen op afwijkende tijden ontstaat er een onduidelijke verkeerssituatie. Het bijbehorende bebordingsplan wordt daarnaast nog complexer. Het zogenaamde 'bordenwoud' blijft hierdoor in stand.

AANPAK/UITVOERING

Oplossingsrichting 1. Het plaatsen van afsluitbare draaihekken

- Opstellen van een verkeersbesluit passend bij de gekozen oplossingsrichting in dit voorstel.
- Draaihekken toevoegen aan het UO-ontwerp en bestek van de winkelstraat.
- Maken van afspraken met beheer over het openen en sluiten van de hekken.
- Het financieel inzichtelijk maken van de kosten voor beheer en onderhoud voor de komende 10 jaar.

Oplossingsrichting 2. Het plaatsen van bollardsystemen

- Opstellen van een verkeersbesluit passend bij de gekozen oplossingsrichting in dit voorstel.
- Het bollardsysteen toevoegen aan het UO ontwerp en bestek van de winkelstraat.
- Informatie over de leverancier uitwisselen met beheer, zodat zij de coördinatie op zich kunnen nemen in geval van storing.
- Het financieel inzichtelijk maken van de kosten voor beheer en onderhoud voor de komende 10 jaar.

Oplossingsrichting 3. Het plaatsen van ANPR-camera's

- Opstellen van een verkeersbesluit passend bij de gekozen oplossingsrichting in dit voorstel.
- Opstellen van een Plan van Aanpak voor camerahandhaving in afstemming tussen de gemeente Weststellingwerf en het Parket CVOM van het Openbaar Ministerie.
- Opstellen van een DPIA op de overeenkomst en werkwijze t.b.v. informatieverwerking.
- De ANPR camera's toevoegen aan het UO ontwerp en bestek van de winkelstraat.
- Informatie over leverancier uitwisselen met beheer, zodat zij de coördinatie op zich kunnen nemen in geval van storing.
- Het financieel inzichtelijk maken van de kosten voor beheer en onderhoud voor de komende 10 jaar.

COMMUNICATIE

- Openbaar
- Externe communicatie d.m.v. bewonersbrieven ter attentie van alle inwoners in de (tijdelijk) af te sluiten straten. Deze brief wordt verstuurd op het moment dat het duidelijk is voor welke oplossing is gekozen en wanneer deze wordt geplaatst.
- Externe communicatie d.m.v. ondernemersbrieven ter attentie van alle ondernemers in de (tijdelijk) af te sluiten straten. Deze brief wordt verstuurd op het moment dat het duidelijk is voor welke oplossing is gekozen en wanneer deze wordt geplaatst.
- Externe communicatie d.m.v. bijgevoegd concept persbericht.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING
De kosten van de drie oplossingsrichtingen zijn hieronder in de tabel weergegeven:

	Eenmalig kosten		Structurele kosten	
Oplossingsrichting 1	€	10.000	€	30.500
Oplossingsrichting 2	€	144.000	€	1.500
Oplossingsrichting 3	€	37.000	€	9.500

Bij de voorgestelde oplossingsrichting (3), worden de eenmalige kosten (€ 37.000) gedekt uit het project Herinrichting centrum Wolvega (winkelstraat). De structurele kosten (€ 9.500) worden via de Voorjaarsnota 2024 en de Kadernota 2025 aangevraagd.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,
PAANS VAN DE NADORT

Zaaknummer: 0098219073

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

a. Kennis te nemen van drie voorgestelde oplossingsrichtingen ter afsluiting van het centrum van Wolvega in het kader van herinrichting van de winkelstraat.
b. In te stemmen met het advies om het voorstel met oplossingsrichting 3, het plaatsen van ANPR camera's, nader uit te werken in het aan te besteden uitvoeringsontwerp en bestek.
c. In te stemmen met enkele aanpassingen in de verkeerscirculatie rondom de Hoofdstraat Oost en de Van Harenstraat.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 juni 2024,
de griffier, de voorzitter,